

Klub ošklivců

Nizozemsko / 2019 / 90 minut / režie Jonathan Elbers/ doporučený věk 10+ / v originálním znění s českými titulky / trailer filmu naleznete [zde](#)

Autorka materiálů: Tereza Czesany Dvořáková, Ph.D.

Před projekcí

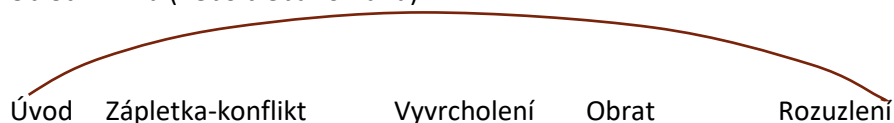
Aktivita má soustředit dítě/děti na film. Cílem diskuze s dospělým nejsou správné odpovědi, ale hra s fantazií dítěte, rozvoj jeho pozorovacích schopností a schopnosti formulovat nejistou domněnku.

Po projekci – příběh filmu

Paul žije v totalitní, dystopické zemi, které vládne prezident Isimo. Panující ideologie je postavena na čistotě, dokonalé organizaci, pořádku a kráse. Paul se ale přizpůsobit nemůže – má opravdu velké uši, za které se stydí a schovává je pod čepici. Ve škole proběhne fotografování a následně jsou ošklivé děti odvezeny „na pozvání pana prezidenta na výlet“. Paulovi a jeho spolužákovi Kaiovi se ale podaří z vládního autobusu utéct. Po návratu do města je pronásledován prezidentovým lovcem dětí. Podporu najde u sestry Joy a spolužačky Sary. Tatínek, který nechce přijít o práci v televizním zpravodajství, je zdrženlivý, ale později se přikloní na stranu opozice a je odstraněn. Energická Sara ukryje Paula, a navíc založí na sociální síti Klub ošklivců. Spolu s Kaiem a Paulem pokreslí šedivé panelové město barevnými graffiti. Joy s maminkou zahájí protesty před prezidentským sídlem. Přestože státní propaganda tvrdí, že děti se mají skvěle, protestujících rodičů i příznivců ošklivých přibývá. Na velké barevné demonstraci Klubu ošklivců a rodičů jsou Paul a jeho kamarádi chyceni. Lovce se ale nakonec slituje a vysadí je před starým přístavem, v němž jsou ošklivé děti internovány. Trojice v přístavu najde uvězněného tatínka a také zjistí, že děti jsou nakládány do kontejnerů s cílem je na otevřeném moři utopit. Paul, Sara a Kai děti osvobodí a spolu s nimi přemůžou jak strážce, tak prezidenta Isima, který se pokouší Paula dopadnout. Během potyčky se ukáže, že i prezident měl skryté velké uši a je ošklivý. Děti oslavují a Paul se Sarou si dají přede všemi pusy.

Děj tohoto akčního rodinného filmu je poměrně složitý. Cílem rozhovoru s dětmi není jen rekonstrukce děje, ale rozvoj jejich paměti a slovní zásoby.

Otázky směřující k tomu, jak film začíná (fotografování dětí), kdy děj vrcholí a obrací se (barevná demonstrace a scény v přístavu) mohou (ale nemusí) vést k vysvětlení, jak funguje dramatický oblouk filmu (nebo třeba románu).

Otázky na prostředí filmu směřují k žánru dystopie a sci-fi, s nimiž se děti již pravděpodobně minimálně v audiovizí setkaly.

Země prezidenta Isima

Slova vystihující zemi byla vybrána tak, aby zdůraznila zjevnou stylizaci prostředí (šedivá, nová, čistá), ale také aby zdůraznila, že příběh odryje i to, že „pod povrchem“ totalitní dokonalosti najdeme úplně opačný svět (kupř. prostředí přístavu). Bezpečí pro většinu znamená ústrky a nebezpečí pro menšinu.

Krása a ošklivost

Řízená diskuze může směřovat k zamyšlení dětí nad **povrchní estetikou sociálních sítí**. Na Instagramu, Facebooku apod. se lidé prezentují jako krásnější a dokonalejší, než ve skutečnosti jsou. Pomáhají jim k tomu i různé filtry a další vizuální efekty v aplikacích. Podle některých odborníků může přítomnost na sociálních sítích vést k sociální úzkosti nebo neadekvátnímu sebehodnocení.

Téma krásy je samo o sobě pro diskuzi s dětmi velmi nosné. Vnímání krásy je totiž velmi **individuální** – krásu ani ošklivost **nelze definovat**, resp. každou definici lze zpochybnit. I taková diskuze může vést ke zpochybnění dětmi zdánlivě sdíleného ideálu krásy.

Barvy filmu

Barvy spojené s městy a školou jsou odstíny šedivé, černé a bílé. Prezidentova a státní barva je vedle černé a bílé také červená (znak, autobus, balónky, bundy internovaných...). Zatímco protestující rodiče se nedokáží od šedé odpoutat, děti jsou radikálněji a bojují pomocí barevnosti.

Barvy: bílá, černá, šedá, červená

Barvy: odstíny šedé

Barvy: různobarevnost, mnoho barev

Mohlo by se něco takového opravdu stát?

Film (i jeho knižní předloha) zcela jednoznačně odkazuje k holocaustu za druhé světové války: prezident Isimo má předobraz v Adolfu Hitlerovi, Secrecia ve zpravodajství upomíná na ministra propagandy Josepha Goebbelse, lovec je inspirován Gestapem, kontejnery jasně odkazují k nákladním vagonům, které odvážely židovské obyvatelstvo Evropy včetně dětí „kamsi na východ“, kde mělo být tajně vyvražďeno. Isimova ideologie čistoty, krásy a pokroku je velmi podobná

nacistické ideologii čistoty rasy, krásy a pokroku. Film lze využít k vysvětlení hrůz holocaustu, vhodná míra detailu záleží na pedagogovi, resp. jeho znalosti dětí, a také na jejich věku a zralosti.

Tvůrci filmu se hlásí také k inspiraci nedávnými konflikty v USA, v letech 2017-2018 tu během nucených deportací nelegálních přistěhovalců došlo také k násilnému odebrání tisíců dětí z jejich rodin.

Vlak přiváží zachráněné židovské děti do Velké Británie r. 1939. Rozdělené rodiny na mexicko-americké hranici.

Praktická část

Pokud to umožňuje časová dotace a technika, má vždy smysl filmovou výchovu propojit s praktickým úkolem. Děti mohou vytvořit vlastní:

a/ *alternativní příběh* – Paul a jeho kamarádi a rodina žijí v jiné zemi.

b/ *malba přes šablonu* – v inspiraci graffiti Klubu ošklivců mohou děti na čtvrtku nakreslit a vyříznout vlastní jednoduchou šablonu – ornament, znak Klubu ošklivců nebo nápis – položit ji na papír a prázdná místa vyplnit barvou (např. houbičkou namočenou v temperách).

Mezioborové inspirace pro pedagogy

Práci s filmem je možné realizovat v rámci různých vzdělávacích oblastí, oborů či témat, například:

- *Český jazyk a literatura* – nácvik rychlého čtení podtitulků; charakteristika (popis) hlavních postav, rekonstrukce děje; Paulův dopis tatínkovi z úkrytu u Sary.
- *Člověk a svět / Občanská výchova* – vysvětlení a práce s pojmem diskriminace, autoritářský režim a totalita.
- *Dějepis – člověk v dějinách* – historie rasismu, segregace, deportací. Holocaust – terezínský film [Vůdce daroval židům město](#), který lživě vylepšoval obraz koncentračního tábora.
- *Zeměpis* – Nizozemsko, geografie, města (architektura, přístavy), kultura a sociální kontext, jazyk.
- *Výtvarná výchova* – práce s barevnou stylizací (monochromatický obraz); architektura a doprava ve velkoměstě budoucnosti a oblečení jeho obyvatel.
- *Mediální výchova* – sociální sítě, jejich klady (komunikace, informování, solidarita) a jejich zápory (sociální bubliny, posuny vnímání reality) a nebezpečí (dezinformace). Estetizace v médiích, která neodpovídá naší žité každodennosti.
- *Multikulturní výchova (průřezové téma)* – řízená diskuze o tématu rasových a kulturních rozdílů, tolerance k jinakosti a uvědomování vlastní identity.